MODERNISERING MILIEUBELEID in de praktijk

TOEKOMSTAGENDA MILIEU EN DUURZAAMHEID:

Richtinggevend, verbindend en agenderend

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu verzamelt momenteel munitie om de grote opgaven van de komende decennia te agenderen. Dit gebeurt onder leiding van Ingeborg Absil en Bart Vink van het programma 'Modernisering Milieubeleid'. Halverwege 2016 volgt een bundeling van de resultaten in de Toekomst Agenda Milieu en Duurzaamheid. Deze vormt vervolgens de opmaat voor de Nationale Omgevingsvisie.

De modernisering staat voor het zichtbaar maken van een eigentijdse manier van resultaatgericht samenwerken. Bart Vink beklemtoont de noodzaak om als ministerie nieuwe antwoorden te vinden voor het aanpakken van actuele milieu- en duurzaamheidsopgaven. "De manier waarop wij formuleren en acteren leunt nog vaak op alles proberen te regelen met behulp van normen en afspraken in Brussel en Den Haag. Dat is niet zoals het vandaag de dag werkt. Het ministerie moet veel meer samen met alle betrokkenen optrekken om haar doelen te bereiken." Ingeborg Absil geeft aan dat de nieuwe manier van werken vele vormen kan aannemen. "Voorop staat telkens wat het beste werkt in een bepaalde situatie. Soms zal dat nog steeds regelgeving zijn, maar lang niet altijd. Samen met andere partijen willen wij invulling geven aan onze 'nieuwe' rol." Volgens haar collega kan hierdoor de stem van het Rijk weer nadrukkelijker doorklinken. "De afgelopen jaren hebben wij ons, ten onrechte, te veel naar de marge bewogen. Met als gevolg dat we te weinig resultaten boeken en weinig zichtbaar waren. Gezien de omvang van de huidige opgaven op het gebied van milieu en duurzaamheid moeten we weer terug zien te dringen tot de kern van de aandacht in de samenleving. Dat lukt niet door vanuit louter Haagse torens beleid te ontwikkelen."

Opbrengsten tot dusver

Het programma 'Modernisering Milieubeleid' loopt nu anderhalf jaar. Centraal staat het in gang zetten van allerlei acties voor de opgaven die nú spelen zoals klimaatverandering, een gezonde leefomgeving en de circulaire economie. "Daarbij behoort ook een inventarisatie van wat er in het veld op deze terreinen gebeurt", aldus Absil. "Daarnaast hebben we belangrijke spelers expliciet gevraagd naar wat zij vinden wat het Rijk moet oppakken. Om direct al voeling te krijgen met de nieuwe aanpak zijn daarnaast zeven icoonprojecten gekozen. Stuk voor stuk weerspiegelen deze de nieuwe manier van werken die ons voor ogen staat."

>> vervolg op pagina 2

De focus in deze projecten - zie elders in dit katern - ligt nadrukkelijk op de samenleving, benadrukt Vink. “De vele Green Deals van de afgelopen tijd zijn hiervan een mooie uitingsvorm.” Een ander voorbeeld is de lancering van ‘www.pluk.nl’, een online platform vol ‘goede deals’ in de vorm van scherpe aanbiedingen op leuke producten en uitjes. Daarbij geeft de site ook informatie over het goede verhaal, inclusief tips en interviews. Vink: “Met het op deze manier aanbieden van concrete acties richten we ons rechtstreeks op burgers, iets wat we in geen jaren hebben gedaan.” Absil vult aan dat het ministerie zich de laatste tijd ook veel meer presenteert op congressen om haar zichtbaarheid te vergroten. “Niet alleen op sectorale onderwerpen, maar ook in de breedte van het milieudebat.”

Wereld te winnen

Naast de meer zichtbare resultaten, heeft het ministerie allerlei adviezen ingewonnen, bijvoorbeeld ten aanzien van het ontwikkelen van een brede, samenhangende visie door de overheid. Vanuit wetenschap, bedrijfsleven en NGO’s komt een grote behoefte naar voren naar een stip op de horizon. “Sinds de verschijning van het vierde Nationaal Milieubeleidsplan hebben we niet meer op een samenhangende manier ver vooruit gekeken”, vertelt Vink. “Men adviseert ons bovendien in de visie nadrukkelijk aandacht te schenken aan de onderlinge samenwerking tussen de verschillende ministeries. Niet alleen onderling, maar ook met andere partijen. Verder adviseert men ons met klem de visie met lef en hoop neer te zetten. Dus niet in onze schulp kruipen in de trant van 'dit hoort niet bij IenM'. In plaats daarvan moeten we juist uitstralen dat we ‘on the winning site’ zijn. Vanuit die insteek kunnen we volgens onze gesprekspartners een nieuwe, eigentijdse invulling geven aan het beleid van de toekomst. Dan is er een wereld te winnen.”
Overigens wordt het ministerie in de gesprekken ook aangesproken op het eigen handelen zoals het inkoopbeleid. Absil: “We kunnen wel veel verwachten van bedrijven, maar dan moet je als overheid wel het goede voorbeeld geven en koplopers extra stimuleren. Terechte opmerkingen, daar gaan we mee aan de slag.”

‘Toekomstagenda dient als verbinding tussen actuele uitdagingen en stip op horizon’

Verbinding

De op te stellen visie kijkt vooruit naar 2040, maar zal ook zijn effect hebben in het beleid tot 2020. Vink verwacht dat hiervoor in eerste instantie wordt gekeken naar het al dan niet bijsturen van al in gang gezette activiteiten. “Neem het Energieakkoord. Hartstikke goed natuurlijk. Maar als je kijkt naar waar we uit willen komen, een volledig hernieuwbare energievoorziening, dan is het de vraag of we wel voldoende doen. Allicht kom je dan tot de conclusie dat er een paar flinke stappen bij moeten.”

De Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid dient als verbinding tussen alle uitdagingen op het gebied van milieu en duurzaamheid die nu actueel zijn en de stip op de horizon. “Medio mei 2016 willen we die concreet in beeld hebben”, aldus Absil. “Dit doen we richtinggevend, verbindend en agenderend, inclusief een aantal keuzemogelijkheden voor het volgende kabinet. Met betrekking tot dit laatste is het de kunst de agenda zo goed en scherp op te stellen, dat deze voor elk kabinet de goede agenda is.”

Tussenstap

De Toekomstagenda dient vervolgens als input voor de Nationale Omgevingsagenda en deze vormt weer de basis voor de Nationale Omgevingsvisie. Vink: “De agenda zullen we zeker met alle betrokken partijen delen, maar is dus slechts een tussenstap. In het kader van de Omgevingswet wordt de Nationale Omgevingsvisie opgesteld en hierin landt de Toekomstagenda. Niet alleen de onze, maar ook agenda’s van andere departementen. Het onderling afstemmen van die agenda's is in het vervolgtraject heel belangrijk om tot een samenhangende visie te komen. Daarnaast vormt onze Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid een belangrijke basis voor het MIRT, hét uitvoeringsprogramma voor het fysieke domein, en enkele andere beleidstrajecten.”

Op de weg hier naar toe wachten nog de nodige uitdagingen. Absil: “Neem de mate waarin wij in staat zijn om de opgaven van deze tijd zo te formuleren dat we daar echt energie voor losmaken. Voor welke onderwerpen loopt men warm om er de komende twintig, dertig jaar echt voor te gaan? Overigens stopt het traject Modernisering Milieubeleid per 1 januari als apart programma. Vanaf dan wordt het gedachtegoed verder in de lijn opgepakt. De focus verschuift bovendien naar het opstellen van de Toekomstagenda en in het verlengde daarvan de Nationale Omgevingsvisie. Dit moment markeert de overgang van een meer intern gericht zoekproces naar het meenemen van alle betrokkenen buiten het ministerie.” Daarbij hoort volgens haar tevens het dichter bij elkaar brengen van kennis en beleid. “Belangrijk, want instituten als PBL en RIVM en universiteiten leveren regelmatig prachtige producten op, waar nog te beperkt gebruik van wordt gemaakt in het beleid dat wij ontwikkelen. Naast de energie uit de samenleving willen we gericht inspelen nieuwe inzichten. Ook die insteek past bij een milieubeleid geschoeid op een moderne leest.”

Agenda 2030 VN

De 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling, in september 2015 door de VN aangenomen, zet een tussentijdse stip op de horizon. Vanaf 2016 vormen de hierin vastgestelde Global Goals in internationaal verband het toekomstbeeld voor duurzame ontwikkeling. Tenminste acht van de zeventien doelen zijn direct relevant voor de Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid. Daarmee biedt de mondiale agenda een belangrijk kader om voor Nederland relevante thema’s breder te verankeren.

OMGEKEERD INZAMELEN EN MEER

Het programma VANG Huishoudelijk Afval wil betere afvalscheiding bereiken door samen met gemeenten stappen te zetten naar een circulaire economie. Naast afvalscheiding zijn preventie en het sluiten van grondstofketens belangrijke doelen.

Gemiddeld produceert iedere Nederlander jaarlijks 250 kilogram afval. Doel van het programma is om via afvalscheiding deze 'berg' terug te brengen tot 100 kilogram restafval in 2020 en zelfs tot 30 kg per persoon in 2025. Een belangrijke randvoorwaarde is dat de kosten voor burgers niet mogen stijgen, wat bijdraagt aan de acceptatie van een betere manier van inzamelen.

Lange weg

"We merken dat de ambitie bij gemeenten en het enthousiasme bij burgers is toegenomen", vertelt programma coördinator Marc Pruijn van IenM. Om acties waar nodig bij te sturen, zorgen het Rijk en gemeenten gezamenlijk voor de monitoring. Een belangrijk aandachtspunt zijn grote steden met veel hoogbouw, waardoor er relatief weinig afvalscheiding plaatsvindt. Met behulp van pilots in onder meer Almere, Schiedam en Amsterdam worden hiervoor oplossingen gezocht.

Sprekende successen

Eén van de successen van het programma is het versneld invoeren van omgekeerd inzamelen. Dit betekent dat netjes gescheiden afval aan huis wordt opgehaald, terwijl ongescheiden restafval naar een container verderop in de wijk moet worden gebracht. "Dit betekent dat de nadruk ligt op de inzameling van recyclebare materialen in plaats van op restafval", aldus Pruijn. Daarnaast spelen de kosten een rol. "Per keer dat je met een zak restafval naar de container loopt, moet je betalen."

Een ander mooi voorbeeld is een experiment in Zwolle, waarbij honderd gezinnen gedurende honderd dagen de volle 100% van hun afval probeerden te scheiden. Het is hen gelukt om in die korte tijd 89% minder restafval weg te gooien dan de gemiddelde Nederlander. De resterende 11% omvat 22 kilo restafval per persoon. Pruijn: "Dit resultaat laat zien dat het uiteindelijke doel van 30 kg restafval zeker haalbaar is."

NEDERLAND DE MAAT GENOMEN

Ooit was het Nederlandse milieubeleid internationaal koploper. Inmiddels is dat niet meer het geval, zo blijkt uit een doorlichting door de OESO. Maar slecht doet ons land het allerminst. De internationale rapporteurs vinden de organisatie van het huidige beleid adequaat en zijn positief over de aanpak van recycling.

Het OESO-rapport omvat een gedegen analyse van het Nederlandse milieubeleid. Positief zijn de rapporteurs over de integratieslag die ons land maakt met de Omgevingswet en de effectieve handhaving door Regionale Uitvoeringsdiensten. Ook heeft men waardering voor de Green Deals als onderdeel van de modernisering van het milieubeleid, maar wel met een kanttekening: vrijwillige afspraken kunnen niet garanderen dat doelen gehaald worden en effectieve sancties ontbreken, zo waarschuwt het rapport.

De decentralisatiegolf van de laatste jaren krijgt eveneens een plus en een min. Hierdoor ontstaat weliswaar ruimte voor meer toegesneden beleid en uitvoering, maar de decentralisatie is niet altijd gepaard gegaan met de benodigde financiële middelen.

De volgende thema's komen aan de orde: van afval naar grondstof, groene groei en duurzame mobiliteit. Het omvangrijke rapport komt tot tal van aanbevelingen. Een belangrijke is de aansporing een langetermijnvisie milieubeleid te ontwikkelen, wat een kader moet bieden voor specifieke actieplannen voor de middellange en korte termijn. Daar wordt inmiddels met de Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid aan gewerkt. In die zin onderstreept het rapport het belang van het in gang gezette traject.

Deskundigen aan

De afgelopen maanden zijn tal van bouwstenen voor de Toekomst Agenda Milieu en Duurzaamheid verzameld. Een fiks aantal is aangedragen met behulp van een 'quick scan' onder enkele nationale en internationale wetenschappers. De exercitie heeft geresulteerd in een rijk gevulde ruif.

Wat zijn de meest relevante milieuproblemen waarvan u vindt dat het essentieel is dat ze via een Agenda Milieu en Duurzaamheid opgepakt worden? Deze vraag vormde de aftrap van de consultatie, welke is uitgevoerd door Leendert van Bree (Universiteit Utrecht).

Prioriteiten

Bovenaan de lijstjes van vrijwel alle deskundigen staat - niet verrassend - het agenderen van maatregelen om de klimaatverandering tegen te gaan. Volgens hen is het 'systeem aarde' in het geding, met grote gevolgen voor voedselvoorziening, veiligheid, gezondheid en sociale en politieke verhoudingen. Geef daarom prioriteit aan het zo snel mogelijk beëindigen van het gebruik van fossiele brandstoffen, zo luidt het advies, en koppel die afbouw aan de introductie van nieuwe energiesystemen.
Aandacht verdient verder het benutten van ons natuurlijk kapitaal, het beschermen van de biodiversiteit en het tegengaan van de uitputting van grondstoffen. Veel van deze zaken passen onder de noemer 'toewerken naar een circulaire economie', een ontwikkeling die veel te traag verloopt. Ook gezondheidsbescherming blijft de komende decennia om aandacht vragen, evenals de problemen die samenhangen met de sterk groeiende verstedelijking. Dit betekent dat – naast klimaatmitigerende en circulaire steden – toegewerkt moet worden naar een gezonde, veilige, sociale, groene, stille, aantrekkelijke, zorgzame en productieve leef-, woon- en werkomgevingen.

Nieuwe verdienmodellen

In het verlengde van de vraag naar de prioritaire onderwerpen is door de deskundigen aangegeven hoe de toekomstagenda het beoogde toekomstbeeld dichterbij kan brengen. 'Creëer en onderhoud een samenhangend en robuust milieu- en duurzaamheidsbeleid', luidt de overkoepelende boodschap. Richt je niet alleen op concrete doelen, integrale processen en krachtige kennis- en innovatieagenda's, maar doe dat continue in co-creatie met alle actoren in de samenleving. Het stimuleren van groene groei verdient eveneens nadrukkelijke aandacht, met name door de marktwerking te stimuleren. Ontwikkel aanvullend nieuwe, waardegedreven verdienmodellen, gericht op zowel integrale bescherming als bevordering van natuurlijk, sociaal en humaan kapitaal. Stimuleer verder activiteiten die leiden tot het bevorderen van gezondheid, welzijn en kwaliteit van leven.

Loslaten

Het realiseren, faciliteren en implementeren van een dergelijk toekomstgericht beleid dient vooral op provinciaal en gemeentelijk schaalniveau plaats te vinden. Maak dus vooral ook een agenda voor lokale en regionale bestuurders en actoren, aangezien de implementatie vooral dáár vaste grond moet krijgen.

Met dit loslaten kan de aandacht van het Rijk verschuiven naar andere zaken die prioriteit verdienen. Daaronder hoort in de eerste plaats het zo snel mogelijk vergroenen van de belastingen. Perverse (niet-duurzame) financiële prikkels dienen daarbij te worden beëindigd en de verspilling dient de kop in te worden gedrukt met verboden in combinatie met een agressieve ontmoediging van niet-duurzaam handelen.

De-institutionalisering

"Modernisering van milieu- en duurzaamheidsbeleid dient bovensectoraal, integraal en meekoppelend uitgevoerd te worden. Dit meer ambitieuze beleid vraagt er ook om de fragmentering tussen departementen – met elk hun eigen sectorale tegenspelers – ongedaan te maken."
Prof.dr. Pieter Leroy – Universiteit Nijmegen – hoogleraar Milieu en Beleid

Restructuring tax system

"Move quickly to tax pollution and energy, stop taxing labour, end industrial, agricultural, and transportation subsidies, redistribute income and political power by appropriate restructuring of the tax and legal system. Foster transparency."
Prof.dr. Nicholas Ashford - Government and Environmental Innovation - Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, USA

Weglekken

"Ik maak me zorgen over de effecten van allerlei stoffen die in het milieu komen maar nauwelijks zijn onderzocht en nauwelijks worden gecontroleerd, van nano-stoffen en geneesmiddelen tot pesticiden. De eindige voorraad fosfaat verdient zeer bijzondere aandacht."
Drs. Bram van de Klundert – Directeur Waddenfonds, Leeuwarden

het woord

Internationale component

Gezien het grensoverschrijdende aspect van de belangrijkste milieu- en duurzaamheidsvraagstukken verdient de internationale component van het rijksbeleid nadrukkelijker aandacht. Denk aan een 'carbon tax' voor de industrie, inclusief scheepvaart en luchtvaart. Vertaal ook samenhangend en robuust milieu- en duurzaamheidsbeleid naar ontwikkelingsgebieden en verbind daaraan de overdracht van kennis en technologie. Vergroot verder het inzicht in de nadelige effecten van globalisering, onder meer door het creëren van handelingsperspectieven en door onze internationale samenwerking te richten op duurzame ontwikkeling.

INZICHT IN GROENE GROEI

De Nederlandse economie is gemiddeld 'groener' geworden sinds 2000. Deze ontwikkeling is geleidelijk gegaan, maar geldt niet voor alle aspecten van groene groei. Dit blijkt uit een recente studie van het CBS.

De directe economische druk van de Nederlandse economie is de afgelopen vijftien jaar afgenomen. Alle indicatoren met betrekking tot de milieuefficiëntie van emissies en afvalproductie scoren gemiddeld 'groen'. Dit betekent dat de milieudruk in absolute eenheden is afgenomen, terwijl de economie is gegroeid. Alleen de koolstofvoetafdruk was stabiel.
Ondanks de geboekte vooruitgang op het gebied van groene groei, is de score van Nederland ten opzichte van andere OESO- en EU-landen matig of laag: andere landen groeien ook groen en voor Nederland geldt dat niet sterker of minder sterk (zie figuur). Verder blijkt uit het CBS-onderzoek dat de topsectoren in een sneller tempo 'groener groeien' dan de rest van de economie. Belangrijk, want de topsectoren dragen 20% bij aan onze totale toegevoegde waarde en werkgelegenheid in de Nederlandse economie, terwijl hun aandeel in de milieudruk veel hoger ligt, namelijk tussen de 40 en 80%.

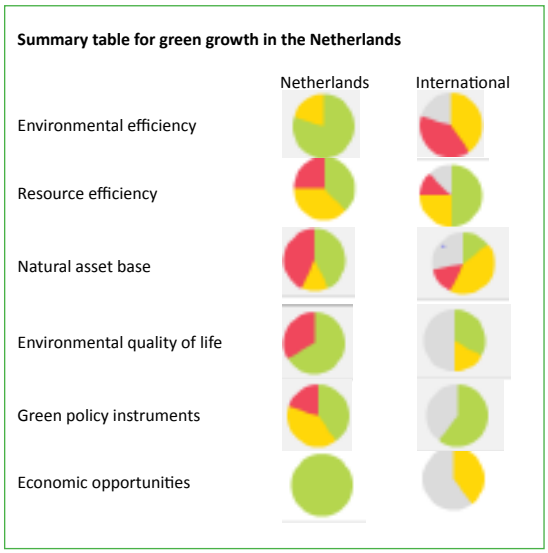

Legenda

Netherlands
Binnenlandse gegevens over de ontwikkeling van groene groei:
Groen: positieve ontwikkeling
Geel: neutrale ontwikkeling
Rood: negatieve ontwikkeling

International
Internationale gegevens over de relatieve positie van de absolute getallen.
Groen: 1/3 beste landen
Geel: tussen 1/3 en 2/3 van de landen
Rood: slechtste 1/3 van de landen
Grijs: geen gegevens beschikbaar

Slim op weg naar gezonde steden

Het programma Slimme en Gezonde Stad maakt haar naam waar. Samen met tal van betrokkenen wordt gezocht naar slimme oplossingen voor een gezonde, duurzame en leefbare stad zonder hierbij nieuwe normen op te leggen. De steden betrekken op hun beurt burgers en bedrijven binnen hun gemeenten bij projecten.

Partijen zoals steden, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties zijn actief bij het programma betrokken. “Daarbij werken we in hoge mate vraaggestuurd”, vertelt trekker René Korenromp van IenM. “We sluiten aan bij de vragen en ontwikkelingen in de pilotsteden, waardoor er een scala aan projecten ontstaat. Gemeenschappelijke noemer is dat vanuit een integrale benadering wordt gewerkt aan de verbetering van de leefbaarheid.”

Open netwerk

De focus ligt op luchtkwaliteit en geluid. “Uit oogpunt van milieu zijn deze twee thema’s namelijk in hoge mate bepalend voor de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van burgers”, legt Korenromp uit. “Er is een open netwerk van meer dan vijftig steden en acht pilotsteden waar we projecten uitvoeren. Eindhoven, Schiedam en Rotterdam zijn inmiddels officieel pilotsteden, andere steden volgen snel. Samen met Utrecht werken we aan het opzetten van een living lab in het kader van de Agenda Stad. We gaan daar onder andere aan de slag met de herinrichting van het stationsgebied. Daar zal de komende jaren een geweldige transformatie plaatsvinden. De gemeente zet in op gezondheid, schone mobiliteit en nadrukkelijke betrokkenheid van de Utrechtse kennisinstituten, het bedrijfsleven en burgers bij de planvorming.”

Goede respons

Het programma loopt tot en met 2018. Integraal werken in plaats vanuit een ‘end-of-pipe’ gedachte is de kracht van de aanpak. Dit is overigens niet altijd even gemakkelijk. “Door op die manier te werken, is niet meteen duidelijk wat de resultaten zijn. Verder vergt het veel inzet van betrokkenen om de integraliteit te realiseren.” Niettemin is de ervaring tot dusver dat deze manier van werken meer oplevert dan het kost. “Dit geldt zowel voor onze collega’s in de steden als voor onszelf bij het Rijk.”

Dat het programma succesvol is, blijkt onder meer uit de drukbezochte netwerkbijeenkomsten. Ook ontving Korenromp een goede respons op de innovatiechallenge die in het kader van het programma plaatsvond. “We kregen bijna vijftig inzendingen binnen die stuk voor stuk de moeite waard zijn om uitgevoerd te worden. Neem het idee om met behulp van apps auto’s efficiënt naar parkeerplaatsen te leiden of schone fiets- en looproutes in de stad te vinden.” Via de website ‘www.slimmeengezondestad.nl’ kunnen alle projecten zich presenteren.

De gemeente Eindhoven heeft een innovatief luchtmeetsysteem geïntroduceerd, waarbij met behulp van tientallen meetkastjes inzicht is in de hoeveelheden fijnstof, ozon, stikstofdioxide en ultra fijnstof in wijken

Reageren op dit themakatern?
Graag! Stuur uw bericht naar hoofdredacteur Jan de Graaf, graafcom@wxs.nl, o.v.v. ‘Reactie katern Toekomstagenda’.

EMISSIEVRIJE STADSDISTRIBUTIE

In de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek werken distributeurs, winkeliers, gemeenten en producenten van voertuigen samen aan het emissievrij beleveren van stadskernen. Doel is om in 2025 de emissie van CO2, NOx en fijnstof als gevolg van stadslogistiek te reduceren tot nul en ook het geluid fors in te dammen.

De ambitie van de Green Deal werkt als Kennedy's "man on the moon" en maakt dat partijen bereid zijn om over hun eigen schaduw heen te stappen. De lange looptijd schept de komende jaren de ruimte om allerlei innovaties in de praktijk te toetsen in zogenaamde living labs, met het doel de successen op te schalen.

De Green Deal heeft veel partijen enthousiast weten te krijgen, waaronder ook grote winkelketens als Albert Heijn, Jumbo en Hema. Sinds de start eind 2014 hebben zo'n 75 partijen getekend, waaronder twaalf gemeenten. Zij zijn de spin in het web voor de uitwerking van de living labs. Zo wordt in Delft ervaring opgedaan met bundeling van goederenstromen aan de rand van de stad en bezorging met (kleine) elektrische voertuigen op het moment dat de ontvanger dat wil. Ook in Groningen, Maastricht, Amsterdam, Utrecht, Den Bosch en Tilburg wordt al volop geëxperimenteerd.

Een van de uitdagingen is de ontwikkeling van een sluitende businesscase voor zware hybride trucks die zero emissie de laatste kilometers afleggen. De ervaringen uit de living labs worden in 2020 geëvalueerd. De resultaten vormen de basis voor brede toepassing van Zero Emission Stadslogistiek. Kijk voor meer informatie, waaronder een flitsend filmpje, op: www.greendealzes.nl

Naar een schonere atmosfeer

De CCAC, een coalitie van 95 landen, NGO's en internationale organisaties, richt zich op het terugdringen van luchtvervuilende stoffen als roet, methaan en sommige HFK's. Stuk voor stuk stoffen in de atmosfeer bijdragen aan het broeikaseffect, maar met een veel kortere levensduur dan CO_2. Sinds 2012 zet de coalitie zich in om door middel van concrete initiatieven de emissies van deze zgn. 'short-lived climate pollutants' te verminderen.

Bijzonder van het initiatief is zowel de samenwerking tussen heel verschillende partijen en stakeholders als de verbinding tussen schaalniveaus, ook internationaal tussen lokaal (stad, staat, overzeese gebieden) en nationaal. De CCAC wordt sterk gesteund door overheden en grote instanties zoals de VN en de Wereldbank. Dit creëert een belangrijke 'push' voor bedrijven om mee te doen: via CCAC gesteunde initiatieven kunnen zij beter en sneller met meer overheden tegelijk samenwerken. De samenwerking is op vrijwillige basis, maar niet vrijblijvend. Partijen maken samen afspraken over wat ze gaan doen en gaan dit monitoren.

Door de samenstelling van partijen is het mogelijk om toegespitste en concrete acties te ontwikkelen en daarbij aanspraak te doen op een uiteenlopend netwerk en op kennis. De CCAC vervult zo de rol van verbinder, 'opschaler' (internationaal) en katalysator. Een belangrijk succes voor Nederland is dat we als voorloper op gebied van duurzaam transport, het Nederlandse programma Lean and Green in Europa uitrollen. Dit gebeurt in samenwerking met Konnekt en het Smart Freight Centre. Wel is er soms nog teveel focus op projecten op nationaal niveau. Waar de coalitie naar toe wil is juist meer samenwerking tussen alle betrokken partijen, zowel landen als steden als niet-statelijke actoren.

DUURZAME KEUZES VOORSCHOTELEN

Steeds meer mensen scheiden hun afval, maken bewuste keuzes voor hun eten of letten op het energielabel als ze nieuw witgoed kopen. Hoe meer mensen dit doen, hoe groter de impact. Het programma 'Duurzaam Doen' maakt dergelijke keuzes leuker en gemakkelijker voor een breed publiek.

Duurzaam Doen, een gezamenlijk initiatief van IenM, Milieu Centraal en Natuur & Milieu, is een combinatie van beleid en communicatie: het bestaat uit het opbouwen van en netwerk en het ontwikkelen van een campagneaanpak. Steeds meer organisaties en bedrijven haken aan, ieder vanuit de eigen kracht en expertise. Het netwerk bestaat inmiddels uit meer dan 200 maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheden zoals Intratuin, Hema, Efteling, Rabobank, Unilever, en Albert Heijn.

Breed publiek

De doelgroep is niet de '(donker)groene' consument, maar juist de latent geïnteresseerden in duurzaamheid. In de campagne gaat het om 'Ronald' en 'Ineke': zij staan symbool voor een breed publiek, zo'n 55% van Nederland. Dit is een doelgroep die op het gebied van duurzaamheid nog niet goed bediend wordt. Om dat te veranderen, komen binnen het programma beleid en marketingcommunicatie bij elkaar en werken de deelnemers integraal samen om duurzame keuzes leuker en gemakkelijker te maken. Dit gebeurt zowel door het aanbod en de toegankelijkheid te vergroten als door de vraag aan te jagen.
De ambitie is om van Duurzaam Doen een meerjarig programma te maken. Dat is ook nodig, want de ervaring leert dat het realiseren van duurzame gedragsverandering een lange adem nodig heeft.

Pluk-campagne

Recent is de campagne 'Pluk' van start gegaan. Sinds medio oktober komen consumenten in supermarkten, winkels, markten, dagbladen en social media bijzondere 'deals' tegen. Dit gebeurt met telkens dezelfde afzender en dezelfde naam: Pluk (pluk je voordeel, pluk de dag). In plaats van duurzaamheid staat het goede product, de mooie ervaring of de unieke dienst voorop. Alle mooie producten worden verzameld op een online platform. Met het doorklikken op een aanbieding is er een kort filmpje te zien: het goede verhaal van het product, dienst of ervaring. Daarnaast worden aan het product relevante tips, praatjes en evenementen gekoppeld.

Meer weten?

Kijk eens op 'www.duurzaamdoen.nl' of de LinkedIn-groep voor duurzame tips en tricks. En volg 'www.pluk.nl' en de Facebookpagina voor een goede deal met een goed verhaal.

Pluk: goede deals, goed verhaal, goed gevoel!

Vrijwillig op weg naar meer veiligheid

De verantwoordelijkheid voor veiligheid ligt in de eerste plaats bij het bedrijfsleven. Safety Deals zijn een nieuw instrument om bedrijven aan te sporen de lat nog hoger te leggen. De overeenkomsten zijn een belangrijke aanvulling op regelgeving, toezicht en handhaving. Iedere 'deal' is een tussen stakeholders overeengekomen wederzijdse inspannings- en/of resultaatsverplichting. De overheid is altijd een van de stakeholders.

Belangrijke meerwaarde van het instrument is de concrete invulling van verantwoordelijkheid in de keten, waarbij bedrijven eisen aan elkaar stellen met betrekking tot veiligheid. De uitdaging is elke individuele 'deal' te laten bijdragen aan de veiligheidscultuur in de sector, zodat op termijn een onomkeerbare verbetering in prestaties meetbaar is.